

 Katrineholms kommun VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN	RUTIN SOCIALTJÄNSTLAGEN, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD, LSS		Sid: 1 (9)
	DEFINITION AV AVVIKELSER MED FÖRKLARINGAR		
VMålgrupp Alla medarbetare vård- och omsorgsförvaltningen	Gällande utgåva nr. 1	Datum 2018-05-31	
Förvaltare Verksamhetschef myndighets- och specialistfunktion	Ersätter utgåva nr.	Datum	
Beslutande Förvaltningschef/Verksamhetschef HSL	Tidpunkt för uppföljning 2018-05-31		

Definition av avvikelser med förklaringar

Händelser som hanteras som avvikelser enligt lagrum Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

I förklaringen tydliggörs vilket eller vilka lagrum avvikelserna berör. Inom flera områden och aktiviteter kan en och samma avvikelse beröra både SoL eller LSS, och HSL. Vissa avvikelser kan dock bara röra ett lagrum, till exempel kan Läkemedel och Medicintekniska hjälpmedel (MTP) enbart beröra HSL.

Att särskilt beakta vid rapportering av avvikelser: Vilken enhet avvikelserna gäller, tydlig bakgrund och orsak till händelsen i möjligaste mån, omedelbart genomförda åtgärder, beakta brukar- och patientperspektivet.

Område	Aktivitet	Förklaring
Klagomål/Synpunkt		<i>Klagomål som inkommer i verksamheten och skall hanteras enligt riktlinje och rutiner för klagomåls- och synpunktshantering. Lagrum: SoL, LSS och/eller HSL</i>
	Klagomål/synpunkt från patient/brukare	
	Klagomål/synpunkt från anhörig/närstående	Skall vara brukar/patient-relaterat.
	Klagomål, övrigt	
Bemötande		<i>Brister i bemötande av den enskilde. Lagrum: SoL, LSS och/eller HSL</i>
	Bristande bemötande	Brister i respekt för självbestämmanderätt, integritet, trygghet och värdighet.
	Ej delaktig i vård och behandling	Inom hälso- och sjukvården är det viktigt att patienten delges information om behandlingsmöjligheter och behandlingsalternativ. I syfte att ges möjlighet till delaktighet i utformningen av vård och behandling. Lagrum: HSL

Godkänd (underskrift beslutande):	Ska publiceras på ☐ Intranät ☐ Webb	Publicerad (underskrift och datum)
Rubrik till Intranät/Webb:		

Område	Aktivitet	Förklaring
Organisation/ Arbetsrutiner		<i>Lagrum: SoL, LSS och/eller HSL</i>
	Bristande följsamhet till rutiner/riktlinjer och andra styrdokument	Bristande följsamhet till styrdokument som utgör ramar och anvisningar för verksamheten utifrån lagstiftningar, författningar eller kvalitetsledningssystem.
	Bristande organisation	Verksamheten är inte organiserad på ett sådant sätt att följsamhet till arbetsrutiner möjliggörs.
	Bristande samarbete/samverkan	Bristande samverkan eller samarbete mellan personal och/eller professioner.
	Hög arbetsbelastning/Bristande bemanning	Planerad bemanning är inte tillräcklig för arbetsuppgifterna
	Bristande kompetens	Personal saknar formell och/eller reell kompetens för arbetsuppgiften
	Bristande lokaler/utrustning	Lokaler och/eller utrustning som ej är lämpade utifrån behov eller arbetsuppgift, och som ej rör Medicintekniska produkter (MTP)
	Arbetsrutiner, övrigt	
Fall		<i>Fall utan skada. Lagrum: SoL, LSS Fall med skada. Lagrum: HSL.</i>
	Fall utan skada	Ingen kroppslig skada uppstår i samband med fallet. Lagrum: SoL/LSS
	Fraktur/spricka i skelett	När ett eller flera skelettben bryts av. Lagrum: HSL.
	Hudskada	Skrap/sår i huden efter skada. Lagrum: HSL.
	Mjukdelsskada, blåmärke	När benvävnad, brosk, hornämne, muskler skadats. Lagrum: HSL.
	Övrigt, fallskada	Övrig fallskada som inte ryms inom ovanstående kategorier. Lagrum: HSL.

Område	Aktivitet	Förklaring
Dokumentation/ information		<i>Brister i dokumentation och information. Lagrum: SoL, LSS och/eller HSL.</i>
	Avsaknad av dokumentation	Dokumentation saknas, i exempelvis patientjournal, vårdplan, personakt, riskanalys, genomförandejournal eller genomförandeplan.
	Bristande dokumentation	Dokumentation är bristande, exempelvis otydlig, vilseledande eller brister i språkbruk, vård- och behandling kan ej följas/spåras. Följer inte rutinen för social dokumentation.
	Bristande ID märkning	ID-märkning är identitetsmärkning av patient med ID-band, vilket ska utföras då patient inte kan föra sin egen talan till exempel vid byte av vårdgivarnivå samt efter dödsfall. Lagrum: HSL.
	Bristande information/ Kommunikation	Bristande information från verksamheten till den enskilde/närstående eller annan företrädare (om medgivande finns). Bristande informationsöverföring internt (till exempel brister i rapportering mellan arbetspass, yrkeskategorier eller enheter). Bristande informationsöverföring externt (till exempel landsting och externa utförare)
	Bristande information och undervisning	Information och undervisning syftar till att ge den enskilde och dennes närstående (om medgivande finns) ökad kunskap om aktuellt hälsoproblem och hur detta ska skötas. Lagrum: HSL.
	Bristande samtycke	Samtycke är en frivillig, särskild och otvetydlig viljeyttring, där en person som tillfrågats om något efter att ha fått information, godtar det frågan gäller eller att en menprövning möjliggör det.
	Bristande sekretess	Personal tillämpar bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt felaktigt eller inte alls. Exempelvis att anställda förvara uppgifter så att obehöriga kan komma åt dem eller att personal lämnar ut uppgifter utan den enskildes samtycke eller att en menprövning möjliggör det.
	Ej åtkomst till dokumentation	Exempelvis att personal saknar åtkomst till patientjournal, NPÖ (nationell patientöversikt), vårdplan, personakt, genomförandeplan och/eller genomförandejournal.
	Förväxling av brukare/patient	Förväxling sker av person. Exempelvis att dokumentation skrivs i fel brukares/patients journal.
	Bristande riktlinjer, rutiner och andra styrdokument	Styrdokument som utgör ramar och anvisningar för verksamheten utifrån lagstiftningar, författningar eller kvalitetsledningssystem saknas eller brister
	Dokumentation/information, övrigt	

Område	Aktivitet	Förklaring
Fysisk miljö, utrustning och teknik		<i>Brister i fysisk miljö, utrustning och teknik. Lagrum: SoL, LSS och/eller HSL.</i>
	Brandlarm	Brister i funktion.
	Bristande fysisk miljö	Med miljö menas här omgivning och omgivande faktorer/ förhållanden.
	Bristande kemikaliehantering	Kemikalier förvaras/hanteras inte enligt anvisningar.
	Felaktig användning av utrustning och teknik	Utrustning/teknik hanteras inte enligt anvisningar.
	Trygghetslarm	Exempelvis att personal som försökt att återlarma har inte fått talkontakt, lång väntetid på svar och återkoppling, lång utringningstid, larm kopplar inte upp eller ner, larm står och blinkar och går inte larma på.
	Bristande avfallshantering	Stickande/skärande/farligt medicinskt och smittförande avfall som inte hanterats enligt riktlinjer och rutiner. Lagrum: HSL
	Larm, övrigt	Övriga larm, exempelvis dörrlarm, överfallslarm, rörelselarm, fungerar inte eller har flyttats felaktigt.
	Teknik/utrustning, övrigt	Övrig teknik och utrustning, exempelvis GPS-system.
Handläggning		<i>Brister i rättsäkerhet vid handläggning och genomförande. Lagrum: SoL, LSS eller HSL.</i>
	Handläggning, bristande samtycke	Handläggare har inte inhämtat samtycke från den enskilde. Exempelvis lämnar ut uppgifter muntligt eller skriftligt till anhöriga eller annan part utan den enskildes samtycke eller att en menprövning möjliggör det.
	Handläggning, bristande sekretess	Personal tillämpar bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt felaktigt eller inte alls. Till exempel kan anställda förvara uppgifter så att obehöriga kan komma åt dem.
	Handläggning, bristande uppdrag	Otydligt uppdrag/brister i uppdrag vid handläggning.
	Handläggning, bristande utredning	Bristande rättsäkerhet vid utredning. Exempelvis lång handläggningstid, otillräcklig utredning eller bristande kommunicering enligt 17 § FL.
	Handläggning, bristande överlämning	Brister i överlämning av uppdrag till utförare.
	Handläggning, brister i beslut	Brister vid beslut av ett ärende. Exempelvis otydligt beslut eller felaktig kommunikering av beslut.
	Handläggning, övrigt	

Område	Aktivitet	Förklaring
Insatser/omvårdnad		<i>Brister i utförande av insatser (insatser som utförs felaktigt eller inte alls). Lagrum: SoL, LSS eller HSL.</i>
	Insats/omvårdnad försenad	Försenad omsorg, service, omvårdnad och/eller hälso- och sjukvård.
	Insats/omvårdnad utebliven	Utebliven omsorg, service, omvårdnad och/eller hälso- och sjukvård. Exempelvis utebliven matlåda, dusch, städning eller uteblivet besök.
	Bristande självbestämmande/delaktighet	Brukare/patient och/eller närstående (om medgivande erhållits) har ej givits möjlighet till delaktighet i vård, omsorg, omvårdnad och/eller behandling.
	Bristande tillsyn	Brister vid utförande av insatsen tillsyn.
	Insats/omvårdnad felaktigt utförd	Felaktigheter i utförande av omsorg, service, omvårdnad och/eller hälso- och sjukvård.
	Bristande basala hygien- och klädregler (BHK)	Brister i basala hygien- och klädregler. Exempelvis att personal inte följer BHK, att utrustning och kläder saknas för att följa BHK. <i>Lagrum: HSL</i>
	Trycksår	En lokal skada i hud och/eller underläggande vävnad som uppstått som ett resultat av mekanisk belastning <i>Lagrum: HSL</i>
	Blåsöverfyllnad	Övertänjning av urinblåsan med bestående urinmuskelskada <i>Lagrum: HSL</i>
	Bristande tand- och munhygien	Att brukare/patient inte fått hjälp med tand- och munhygien enligt beslut/genomförandeplan eller/och vårdplan, eller att behovet ej uppmärksammats.
	Bristande reell kompetens	Praktisk erfarenhet av insatsen, genomgången utbildning har inte automatiskt gett färdighet eller behörighet att utföra uppgiften, utan det krävs träning och praktisk erfarenhet.
	Bristande bemanning	Att bemanningen inte tagit hänsyn till brukaren/patientens vård- och omsorgsbehov.

Område	Aktivitet	Förklaring
Kost och nutrition		<i>Lagrum: SoL eller HSL.</i>
	Undernäring/malnutrition	Bristande tillgång i kroppens vävnader på näring/energi i förhållande till behov. BMI <18.5 <i>Lagrum: SoL och/eller HSL.</i>
	Övervikt/obesitas	Obalans mellan intag och förbrukning av energi. BMI >25 <i>Lagrum: SoL och/eller HSL.</i>
	Felaktig/fördröjd kost	Felaktiga/oregelbundna måltider och en icke allsidig kost är riskfaktorer för en god hälsa. Exempelvis för lång nattfasta, för lång tid mellan måltiderna <i>Lagrum: SoL och/eller HSL.</i>
	Felaktig/fördröjd nutritionsbehandling	Felaktig/oregelbunden behandling av undernäring. Nutritionsbehandling är en ordination och ska betraktas på samma sätt som annan medicinsk behandling och vård. Exempelvis sondmatning, näringsdrycker, specialkost. <i>Lagrum: HSL.</i>
Läkemedel		<i>Brister vid läkemedelshantering. Brister som omfattar t ex rekvisition, förvaring, iordningställande, överlämnande/ administrering och kassaktion. Lagrum: HSL.</i>
	Läkemedel i vårdövergångar	Läkemedelsbrister som uppkommit i samband med vårdövergångar. Gäller interna vårdövergångar.
	Läkemedel, fel rekvirerat eller uteblivet	Läkemedel har rekvirerats felaktigt eller inte alls.
	Läkemedel, fel förvarat/hanterat	Förvaring/hantering sker felaktigt utifrån hur läkemedlet rekommenderas att förvaras enligt bipacksedel.
	Läkemedel, fel delat	Läkemedel iordningställts felaktigt utifrån ordination.
	Läkemedel, fel injektion	Läkemedel iordningställts och/eller administrerats felaktigt via injektion utifrån ordination.
	Läkemedel, fel plåster	Läkemedel iordningställts och/eller administrerats felaktigt på hud utifrån ordination.
	Läkemedel, fel tidpunkt	Läkemedel har iordningställts/administrerats vid fel tidpunkt utifrån ordination.
	Läkemedel, förväxling	Läkemedel har iordningställts/administrerats till fel patient.
	Läkemedel, uteblivet	Läkemedel har ej överlämnats/administrerats till patient utifrån ordination.
	Läkemedel, felaktig dosering	Läkemedel har administrerats i felaktigt dos/styrka till patient.
	Läkemedel, övrigt	Övriga avvikelser gällande läkemedel vid till exempel rekvisition, förvaring, iordningställande, överlämnande/ administrering och kassaktion.

Område	Aktivitet	Förklaring
Medicintekniska produkter (MTP)		<i>Brister vid användandet av medicintekniska produkter. Lagrum: HSL.</i>
	MTP, avsaknad av	MTP saknas trots ordination.
	MTP, felaktig ordination	Ej ordinerad utifrån behov, felaktig bedömning av ordination.
	MTP, fördröjd, utebliven eller felaktig leverans	MTP levereras inte inom rimlig tid, kommer inte alls eller levereras felaktigt.
	MTP, handhavandefel	MTP används till annat än vad den är avsedd för eller på felaktigt sätt och/eller används till fel patient.
	MTP, produktfel	Produkten är inte funktionsduglig.
	MTP, utebliven uppföljning	MTP har inte följts upp av förskrivare inom angiven tid och/eller uteblivet underhåll/service/uppföljning.
	MTP, bristande eller felaktigt underhåll	MTP har inte underhållits enligt tillverkarens föreskrifter
	MTP, övrigt	Övriga avvikelser gällande MTP
Självskadebeteende/ Suicid		<i>Lagrum: Sol, LSS och/eller HSL.</i>
	Självskadebeteende	Självskada en eller flera gånger.
	Hot om självskada	Hot om att skada sig själv.
	Suicidförsök	Försök till suicid.
	Suicid	Fullbordat suicid. Kan enbart vara HSL .
Transport		<i>Gäller resor till och från dagverksamhet, daglig verksamhet eller färdtjänst etc. Lagrum: Sol, LSS eller HSL.</i>
	Transport, felaktigt utförd	Brister i samband med hämta/lämna vid resa.
	Transport, försenad	Försenad.
	Transport, utebliven	Utebliven.
	Transport, övrigt	Exempelvis brister vid beställning av resa mm.

Område	Aktivitet	Förklaring
Vård, behandling och provtagning		<i>Brister vid vård, behandling och provtagning. Lagrum: HSL.</i>
	Ej utförd SIP	SIP (Samordnad Individuell Plan).
	Ej utförd SKILS	Bedömning av hälsotillstånd. Beslutsstöd som används i Sörmland utifrån NEWS-Internal Early Warning Score.
	Felaktig ordination	Ordination är beslut av behörig hälso- och sjukvårdspersonal som är avsett att påverka en patients hälsotillstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd.
	Felaktig undersökning	Har inte skaffat information om patients hälsotillstånd.
	Felaktig/felhanterad vård, behandling och provtagning	Definition av begrepp: Sjukvård/vård innebär verksamhet som professionellt omhändertar sjuka och skadade. Behandling är sjukvårdsåtgärder riktade till patient. Provtagning är alltid rekommenderad och ordinerad av legitimerad personal/ ordinator.
	Fördröjd/uppskjuten vård, behandling och provtagning	Fördröjd/uppskjuten sjukvård/vård, behandling och/eller provtagning.
	Förväxling vid vård, behandling och provtagning	Förväxlad sjukvård/vård, behandling och/eller provtagning.
	Bristande samtycke vid vård, behandling och provtagning	Vården och behandlingen har skett utan samtycke med patient och/eller närstående.
	Utebliven rehabilitering	Definition av begrepp: Rehabilitering är insatser som ska bidra till att en person med förvärvad funktionsnedsättning utifrån dennes behov och förutsättningar återvinner eller bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhället.
	Utebliven vård, behandling och provtagning	Sjukvård, vård, behandling och/eller provtagning har ej skett utifrån ordination.
	Övrigt, vård, behandling och provtagning	Övriga brister vid vård, behandling och provtagning.
Icke personbundna avvikelser		<i>Avvikelser som är på enhets- eller verksamhetsnivå och inte rör enskild person.</i>
	It/data	Övriga brister gällande IT/data och informationshantering på verksamhetsnivå.
	Fordon	Brister gällande transportmedel.
	Telefoni	Brister gällande telefoni.

Område	Aktivitet	Förklaring
Vårdrelaterade infektioner		<i>Vårdrelaterad infektion orsakad av brister i vårdhygien, hygienrutin och basala hygien- och klädregler. Lagrum: HSL.</i>
	Calici	Calicivirus, ensträngade RNA-virus som orsakar "vinterkräksjuka".
	Hudinfektion	Olika hudinfektioner som orsakas av bakterier.
	Lunginflammation	En sjukdom som drabbar lungorna, inflammationstillståndet orsakas oftast av virus eller bakterier.
	MRSA	Metacillin resistent Stafphylococcus aureus som förvärvat resistens mot penicillin.
	Njurbäckeninflammation	Uppstår som regel till följd av urinvägsinfektion (UVI) som inte behandlats och förvärrats samt spritt sig
	Sårinfektion	Sår definieras som en skada i hudens försvarsbarriär. Vid en infektion svarar kroppen med ett inflammatoriskt svar som visar sig som värmeökning, rodnad, svullnad, smärta.
	Urinvägsinfektion (UVI)	UVI orsakas av bakterier som kommer in i urinröret och tagit sig vidare upp i urinblåsan.
	Övrigt, vårdrelaterade infektioner	Övriga vårdrelaterad infektion orsakad av brister i vårdhygien, hygienrutin och basala hygien- och klädregler.
Våld och övergrepp		<i>Våld/övergrepp mellan brukare eller från personal gentemot brukare. Avvikelse ska skrivas på både den som utför våldshandlingen och den som blir utsatt om händelsen skett mellan brukare. Lagrum: SoL eller LSS. Om personal utsätts av brukare görs en anmälan om tillbud eller arbetsskada via LISA.</i>
	Ekonomiskt övergrepp	Kan exempelvis vara stöld av pengar eller ägodelar, utpressning, förskingring.
	Fysiskt övergrepp/våld	Kan exempelvis vara nypningar, slag, hårda tag, fasthållning, misshandel.
	Psykiskt övergrepp/våld	Kan exempelvis vara hotelser, bestraffningar, trakasserier, skrämnel, kränkningar.
	Sexuellt övergrepp/våld	Kan exempelvis vara beröring, sexuella anspelningar, våldtäkt.